

STORTINGET

Representantforslag 23 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og Dag-Inge Ulstein

Dokument 8:23 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og Dag-Inge Ulstein om at barnetrygd og kontantstøtte ikke skal regnes med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven

Til Stortinget

Bakgrunn

Alle barn og unge i Norge skal ha de samme mulighetene og den samme friheten til å skape sin egen fremtid. De skal få god omsorg, bo trygt, kunne delta i sosiale fellesskap, etablere stabile vennskap i oppveksten og føle seg verdifulle. Den viktigste og beste investeringen man kan gjøre for landets fremtid er i barn og unge. Det som er bra for barna, er bra for samfunnet som helhet. Tidlig innsats er avgjørende, spesielt for å hindre at fattigdom går i arv. Man må derfor investere de store pengene i de små barna.

Den grunnleggende ulikheten i Norge i dag handler først og fremst om de som er innenfor og de som er utenfor arbeidsmarkedet. Arbeid gir den enkelte mulighet til å kunne leve frie og selvstendige liv. Terskelen inn i arbeidslivet må derfor senkes. Man må også sikre at folk har en jobb å gå til. Derfor må man legge til rette for næringslivet og den lokale verdiskapningen og hjelpe fram gründere og de som vil skape sin egen arbeidsplass.

For mange barn lever i familier med vedvarende lavinntekt i Norge i dag. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at det er barn av innvanderforeldre og enslige for-

sørgere som er sterkest representert av barn i familier med lavinntekt. Årsaken til dette er kompleks og sammensatt. Det er derfor avgjørende med en helhetlig innsats. Kristelig Folkeparti la frem en samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023), Like muligheter i oppveksten, sammen med Venstre og Høyre da de tre partiene satt i regjering. Strategien inneholdt 65 ulike tiltak for å sikre blant annet en god oppvekst, stabil bosituasjon, trygge nabolag, tidlig innsats i barnehage og skole, økt deltakelse i fritidsaktiviteter, inkludering og mestring i ungdomstiden og tilknytning til arbeidslivet for ungdommer og foreldre. Strategien ble godt mottatt av dem som jobber med disse utfordringene til daglig, som mente at den var et viktig bidrag for å hjelpe de mest økonomisk utsatte familiene i Norge.

Fordelingsutvalget, NOU 2009:10, som ble nedsatt av regjeringen Stoltenberg II, anbefalte flere målrettede tiltak for å hjelpe flere ut av fattigdom: barnetrygden bør økes, gratis kjernetid og pedagognorm bør innføres, og innsatsen knyttet til kompetanse og kvalifisering må styrkes.

Fordelingsutvalget mente barnetrygden burde økes i takt med prisveksten, fordi den bidrar vesentlig til omfordeling og reduserte forskjeller. Fordelingsutvalget pekte på at den nominelle videreføringen i barnetrygden hadde svekket barnetrygdens omfordelende virkninger. Fortsatt nominell videreføring av barnetrygden ville medføre at husholdninger der barnetrygd utgjør en relativt stor del av inntektene (enslige forsørgere og husholdninger med mange barn), sakker akterut i inntektsfordelingen.

Fordelingsutvalget mente at økningen i barnefamiliens andel av lavinntektsgruppen bl.a. måtte ses på bakgrunn av en relativt kraftig reduksjon i realverdien av barnetrygden fra slutten av 1990-tallet av og reduk-

sjon i satsene til familier med mange barn. Samlet hadde dette spesielt slått negativt ut for store barnefamilier med lav inntekt, noe som også var med på å forklare økningen av vedvarende lavinntekt blant barnefamilier med ikke-vestlig bakgrunn, ifølge utvalget.

I tillegg pekte Fordelingsutvalget på at en nominell videreføring av barnetrygden ville øke presset på ulike kompenserende ordninger i trygdesystemet som inntektsprøvde barnetillegg. Disse kompenserende stønadene har negative virkninger på arbeidstilbudet, fordi de er behovsprøvde for bestemte inntektsnivå.

Mer målrettede og behovsprøvde ordninger innebærer også en risiko for at de som trenger ordningene, ikke får glede av dem – enten fordi de ikke vet om ordningene eller ikke søker om eller gjør krav på ordningene på en slik måte at kravet blir innfridd. Fordelingsutvalget pekte på at barnetrygdens universelle karakter innebærer at alle barnefamilier – uansett inntektsforhold – nyter godt av den, og dermed at langt de fleste skattebetalere mottar en eller annen form for velferdsytelser. Dette kan bidra til at oppslutningen om velferdsstaten holder seg høy.

For det andre kan husholdninger med høy inntekt i dag oppleve inntektsnedgang i framtiden, og dermed kan ytelsen som i dag ikke er «nødvendig» for barnas velferd i familier med tilstrekkelige inntekter, nettopp være nødvendig i etterkant av slike inntektsreduksjoner. Slik kan barnetrygden også oppfattes som en forsikringsordning til sikring av et minimumsnivå for barns løpende velferd.

Forslagsstillerne viser til at Kristelig Folkeparti gjennom budsjettforlik og i regjering de siste årene har prioritert å øke barnetrygden, fordi partiet vet hvor viktig det er for barn å vokse opp med trygge økonomiske rammer, og fordi barnetrygden er viktig for å motvirke barnefattigdom og økte forskjeller. I forrige stortingsperiode fikk Kristelig Folkeparti gjennomslag på Stortinget og i regjering for å øke barnetrygden for første gang på svært lenge. Partiet fikk også gjennomslag for at økningen skulle komme sosialhjelpsmottakere til gode. For barn opptil 6 år ble den økt med 8 200 kroner. Bakgrunnen for det er at det er i denne fasen barnefamilier har lavest inntekt. Barnetrygden ble også økt med 1 000 kroner for barn og unge mellom 6 og 18 år, i tillegg foreslo regjeringen Solberg, da bestående av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, en nasjonal utrulling av fritids-

kort på 2 000 kroner i året for samme aldersgruppe. Samme regjering innførte også gratis kjernetid for familier med lavinntekt, samtidig som det er innført pedagognorm i barnehager. Innsatsen for de som står uten jobb, har økt med 1,4 mrd. kroner for inneværende år.

Selv om man har sikret at økningen av barnetrygden kommer sosialhjelpsmottakere til gode, er det viktig at det nå lovfestes at kommuner ikke skal ha anledning til å ta barnetrygden med i beregningen når ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven utmåles. De som trenger støtte mest, skal ikke få kutt i inntekten på grunn av at kommuner har dette handlingsrommet.

SSB har tidligere utført beregninger ved endringer i familieordningene med hensyn til barnefattigdom og inntektsulikhet, se NOU 2017:6, tabell 1.56 på s. 360. Å fjerne kontantstøtten ble beregnet til å medføre at andelen barn under en lavinntektsgrense på 60 prosent av medianinntekt ville øke fra 11,3 til 11,7 prosent. En slik prosentvis økning ville i 2016 anslagsvis utgjøre om lag 4 400 barn. Dette er riktignok beregnet før kontantstøtten ble økt til 7 500 kroner. Bakgrunnen for kontantstøtten er primært å gi småbarnsforeldre fleksibilitet og valgfrihet når barna er svært små. Det er de som er best til å vurdere om barna skal være litt lenger hjemme, eller om de skal begynne i barnehagen. Likevel viser tallene fra SSB at kontantstøtten også har betydning for familier som lever med lavinntekt. Kontantstøtten er primært ikke et fattigdomstiltak, men det er likevel viktig å sikre at kommuner ikke kan ta med kontantstøtten i beregningen når ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven skal utmåles.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta barnetrygden med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.
2. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om at kommuner ikke kan ta kontantstøtten med i grunnlaget for beregning av ytelser etter sosialtjenesteloven og bostøtteloven.

16. november 2021

Olaug Vervik Bollestad

Kjell Ingolf Ropstad

Dag-Inge Ulstein